

PRO SOS

Uudenlaista sosiaalityötä
yhdessä rakentamassa

●●●●●●●● HANKE

RYHMÄARVIOINTIMALLIN PILOTOINTI

Ryhmämuotoinen toiminta on tullut vakiintuneeksi toimintatavaksi osaksi sosiaalista kuntoutusta valtakunnallisesti. Ryhmätoimintaan on toivottu välineitä, joilla pystyttäisiin arvioimaan vaikutuksia ja vaikuttavuutta niin yksilö- kuin ryhmätasolla. Työntekijät ovat välillä kokeneet, että asiakkailta on vaikea asettaa työskentelylle tavoitteita, eivätkä he siten välttämättä näe työskentelyn vaikutuksia. Myös kuntapäätäjät toivovat jonkinlaista vaikutustietoa ryhmätyöskentelystä. Ryhmistä saatava vaikutustieto auttaisi myös ryhmien suunnittelussa jatkoa ajatellen.

PRO SOS -hankkeen osahankealueella Versossa kehitettiin yksinkertainen ja helppo ryhmäarviointimalli, jossa asiakas voi arvioida

- a) yhdessä työntekijän kanssa laatimaa tavoitetta/tavoitteita yksilönä suhteessa ryhmässä toimimiseen
- b) yhdessä ryhmän kanssa laatimia tavoitteita suhteessa ryhmän toteutuneeseen toimintaan

SYSMÄN STARTTIVALMENNUSRYHMÄ

Ryhmäarviointimallia lähti pilotoimaan Sysmän kuntouttavan työtoiminnan, sosiaalisen kuntoutuksen ja nuorten työpajan starttivalmennusryhmän ryhmänohjaajat ja asiakkaat.

- Tapaamisten lukumäärä: kerran viikossa, 4h kerrallaan 5kk ajan (11.2.2019 – 16.6.2019)
- Asiakkaiden määrä: 13
- Ryhmänohjaajat: nuorten työpajan yksilövalmentaja ja toimintakeskuksen vastaava ohjaaja
- Ulkopuolisia asiantuntijoita ryhmäläisten toiveiden mukaan mm. päihdesairaanhoidtaja
- Ryhmän tapaamisten sisällöt mietittiin yhdessä asiakkaiden kanssa
- Ryhmätyöskentelyn **tavoitteena** oli tukea asiakkaan elämän ja arjen hallintaa sekä ohjautumista oikeisiin palveluihin ja tavoitteisiin
- Sysmä sijaitsee Päijät-Hämeen reuna-alueella, Lahteen tulee matkaa noin 80 km ja Heinolaan 40 km. Julkisilla kulkuneuvoilla kulkeminen on haastavaa asiakkaan näkökannalta. Mm. tämän vuoksi ryhmässä keskityttiin tekemään asioita, joita oli mahdollista toteuttaa edullisesti omalla kylällä esimerkiksi kirjastoon tutustuminen, pihapelien pelaaminen, ongella käyminen, ruoanlaitto ja leffassa käynnit.

Ryhmäarviointimalli aloitettiin luomalla ryhmälle oma starttivalmennuksen **aloitus- ja loppuarviointi-lomake** (kuvio 1), **starttivalmennuksen kerta-arvioinnin lomake** (kuvio 2) sekä **todistus pohja** (kuvio 3), jossa näkyy diagrammina yhteenveto asiakkaan ryhmäkäyntiarvioista sekä ohjaajien sanallinen palaute. Asiakkaat olivat mukana lomakkeiden suunnittelussa. Asiakkaat valitsivat hymiöt arvoasteikoksi. Hymiöiden sijasta arvoasteikko voidaan muodostaa myös numeerisesti tai sanallisesti. Starttivalmennusryhmässä kaikille asiakkaille luotiin yhteiset yleiset tavoitteet ryhmätoiminnalle, mutta lähtökohtaisesti tavoitteet voidaan myös yksilöidä jokaiselle alusta lähtien.

Ryhmäarviointimallin hyödyntäminen ryhmätyöskentelyssä:

- 1) Tavoitteiden asettaminen ja arviointilomakkeiden suunnitteleminen asiakkaiden kanssa
- 2) Asiakas täyttää aloitusarviointilomakkeen (kuvio 1.)
- 3) Asiakas täyttää joka ryhmätapaamisen jälkeen kerta-arviointilomakkeen (kuvio 2.)
- 4) Asiakas täyttää ryhmän loppuessa loppuarviointilomakkeen (kuvio 1.)

- 5) Ryhmänohjaajat merkitsevät asiakkaan diagrammiin asiakkaan antamat arvot ryhmätapaamisista sekä aloitus- ja loppuarviointi -lomakkeesta. Ryhmänohjaaja voi reflektoida asiakkaan kanssa diagrammia sopivissa kohdissa ja miettiä yhdessä asiakkaan kanssa, miksi asiakkaan diagrammi näyttää tietynlaiselta ja pitäisikö tavoitteita tarkentaa ja mikä asiakasta tukisi tässä.
- 6) Ryhmänohjaajat tekevät asiakkaille todistukset (kuvio 3.), jossa on asiakkaan diagrammi sekä sanallinen palaute. Tärkeää on, että sanallinen palaute on rakentavaa sekä asiakkaan voimavaroihin nojaavaa.
- 7) Koko ryhmän arvioista voi nostaa esiin vaikutustietoa, kuinka monen asiakkaan tilanne on muuttunut aloitus- ja loppuarvioinnin aikana (kuinka paljon arvo on muuttunut). Esimerkiksi jos ryhmässä on ollut 15 asiakasta, yhden asiakkaan tilanne ei ole muuttunut aloitus- loppuarvioinnin mukaan. Neljällä asiakkaalla tilanne on parantunut kahden arvon verran ja kymmenellä asiakkaalla yhden arvon verran. Näistä voidaan koostaa ryhmää koskevaa vaikutustietoa sekä ryhmän kehittämiseen tarvittavaa tietoa. Nämä ovat yksilötasolla myös tärkeä osa suunnitelmallista sosiaalityötä.

KESKEISIMMÄT JOHTOPÄÄTÖKSET PILOTOINNISTA

Ryhmäarviointimallin käyttöönottoaminen on tehnyt paremmin näkyväksi toiminnan niin työntekijöille kuin asiakkaille. Ryhmäarviointimalli on otettu asiakkaiden keskuudessa hyvin vastaan. Asiakkaat ovat kokeneet sen tärkeänä osana prosessia. Asiakkaiden palautteet ovat ryhmäarviointimallin kautta systemaattista, mikä näyttää sitouttavan asiakkaita paremmin tavoitteisiin ja toimintaan. Tämä on tukenut myös työntekijöitä asiakkaan prosessin suuntaamisessa. Työntekijät kokevat, että ryhmäarviointimallista saatavalla tiedolla on yksilötasolla saatavan systematisoidun tiedon lisäksi oleellinen merkitys jatkossa ryhmien kehittämiseen sekä vaikutustiedon tuottamiseen esimerkiksi päättäjille. Arviointimallin kautta saatu tieto on tukenut asiakkaan suunnitelmallisen sosiaalityön prosessia.

LOPUKSI

Ryhmäarviointimalli on täysin muokattavissa omaan toimintaan sopivaksi. Tärkeää on kiinnittää huomio siihen, *mitä* arvioidaan. Arviointia tulisi aina tehdä suhteessa asiakkaan omiin ja/tai ryhmän yhteisesti laadittuihin tavoitteisiin. Tavoitteita voidaan ryhmän edetessä tarkentaa.

LIITTEET

Kuvio 1 Starttivalmennuksen alku- ja loppuarviointi

Kuvio 2 Starttivalmennuksen kerta-arviointi

Kuvio 3 Todistus

Kuvio 1. Starttivalmennuksen alku- ja loppuarviointi

STARTTIVALMENNUKSEN ALKU- JA LOPPUARVIOINTI

Pvm:

Nimi:

- Fyysinen toimintakykyni on tällä hetkellä:

- Mielialani on tällä hetkellä:

- Suoriudun perusarjen askareistani tällä hetkellä:

Lisäksi haluan sanoa/tavoitteeni ryhmässä:

Kuvio 2. Starttivalmennuksen kerta-arviointi

**STARTTIVALMENNUKSEN
KERTA-ARVIOINTI**

Pvm: _____ Nimi: _____

- Toimintani ryhmän jäsenenä tänään/iilikseni oli:

Lisäksi haluan sanoa (suhteessa tavoitteisiin):

_____

_____

_____

Kuvio 3. Todistus

Terveiset ohjaajilta:

Sinulla ei ole jakson aikana yhtään poissaoloa, olet hyvin sitoutunut käymään ryhmässä. Ryhmän jäsenenä sinulla on vielä kehittymistä, et aina muista ottaa toisia huomioon.

Sinulla on tarvittavat valmiudet jatkaa kuntouttavassa työtoiminnassa. Toimintapäiviä ja aikaa voidaan asteittain lisätä kohti avotyömarkkinoiden vaatimustasoa.

